Posudek na bakalářskou práci

☐ školitelský posudek
☒ oponentský posudek

Jméno posuzovatele: RNDr. Petr Musil, Dr.

Datum: 10.9.2007

Autor: **Marta Dejmalová**

Název práce: **Ekologie hnízdění v přírodních podmínkách a v zajetí: faktory ovlivňující mortalitu mláďat u vybraných druhů vodních ptáků**

☒ Práce je literární rešerší. ☐ Práce obsahuje vlastní výsledky.

Cíle práce (předmět rešerše, pracovní hypotéza...)

1. Ukázat příčiny mortality mláďat v přirozených podmínkách u vybraných druhů ptáků.
2. U vybraných druhů ptáků porovnat příčiny mortality z hnízdění v přírodních podmínkách a v zajetí.
3. Srovnat jaký vliv mají na mortalitu mláďat ekologické faktory a jaké procento úmrtí je způsobeno chováním daného druhu.
4. Vypracování metodiky vyhodnocování záznamů hnízdění.

Ačkoliv jsou cíle definovány obecně a v tomto směru přesahují úroveň jednotlivých druhů. Poznatky citované a diskutované v předložené bakalářské práci se však týkají pouze 3 druhů ptáků z čeledi volavkovitých *Ardeidae,* což není v názvu ani v cílech práce uvedeno.

Struktura (členění) práce:

Práce je členěna na následující části (1) Úvod, (2) Příčiny mortality mláďat, (3) Mortalita v přirozených podmínkách, (4) Mortalita v umělých podmínkách ZOO Praha, (5) Výsledky, (6) Diskuse, (7) Závěr

Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány? Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů?

Použité literární zdroje částečně odpovídají zaměření a cílům práce s výhradou, že uvedené cíle jsou definovány šířeji než odpovídá obsahu práce. Autorka se na str. 40 zmiňuje o špatné dostupnosti prací publikovaných v méně dostupných periodikách, ve španělštině. Domnívám se však, že úspěšné řešení otázek skutečně řešených v předkládané práci by právě extrakci takovýchto zdrojů potřebovalo. Obdobně bych považoval za více než vhodné začlenění praktických zkušeností (na základě i nepublikovaných údajů) i z jiných zoologických zahrad.

Jsou získané vlastní výsledky nebo zvolené téma adekvátně diskutovány?

Vlastní výsledky, či spíše výsledky získané v předchozích letech pracovníky ZOO Praha, jsou zmíněny jen okrajově a jejich diskuse prakticky chybí.
Obecná diskuse příčin mortality mláďat či faktorů ovlivňujících reprodukční úspěšnost v přirozených podmínkách je na poměrně dobré věcné úrovni, avšak formální stránka poněkud pokulhává (viz dále).

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Obrazová dokumentace je zařazena vhodně, i když popisky grafů a tabulek jsou zařazeny poněkud jiným způsobem než je u vědeckých publikací ve většině periodik zvykem.

Jazyková stránka práce je podle, mého názoru, velice špatná. Není mi jasné, zda práce vůbec prošla nějakou jazykovou korekturou ze strany školitelky či konzultanta. Je jasné, že mnohé nedostatky lze přičíst spěšnému dokončování práce.
V celé práci postrádám základní grafickou úpravu, tj. psaní hlavních kapitol na samostatné stránky, výraznější oddělování podkapitol a pod.

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:
Domnívám se, že z cílů definovaných na str. 4 předkládané bakalářské práce a zmíněných výše i v tomto posudku, splnila autorka pouze 1. cíl.
Srovnání mortality v přirozených podmínkách a v zajetí prakticky chybí. Omezení takto položené otázky pouze srovnání úspěšnosti hnízdění 9 hnízd v ZOO Praha a literárních poznatků pocházejících ze studia volně žijících populací považuji za velice nešťastné a neumožňující zodpovězení položených otázek.
Dále považuji nereálnou představu, že je možné „Srovnat jaký vliv mají na mortalitu mláďat ekologické faktory a jaké procento úmrtí je způsobeno chováním daného druhu". Tyto vlivy jsou totiž silně interkorelované a studie řešící tento metodický problém prakticky chybějí.
Vypracování metodiky vyhodnocování záznamů hnízdění jsem v práci prakticky nenalezl. Na str. 38 jsem narazil pouze na převyprávění kriterií, která stanovili Ploger and Mock (1986).
Domnívám se, že autorka pronikla do běžným způsobem (např. WOS) dostupné literatury a shromáždila a interpretovala dosavadní poznatky o hnízdní ekologii ibise bílého, ibise rudého a volavčíka člunozobého (kap. 3). Pokusila se shrnout i hlavní známé poznatky o environmentálních a behaviorálních faktorech ovlivňujících mortalitu mláďata (kap. 2.). V tomto směru však postrádám, byť jen náznak, srovnávací analýzy např. výskytu siblicidy, infanticidy či faktorů ovlivňujících „brood reduction" u různých zástupců volavkovitých. Poněkud však nechápu zahrnutí kapitol jako jsou Výsledky či Diskuse, protože o skutečné zpracování původních výsledků se v předložené bakalářské práci nejedná.

Otázky a připomínky oponenta:

K práci mám poměrně značný počet nezanedbatelných připomínek týkajících se převážně formálních (avšak nezanedbatelných) nedostatků práce. Ve snaze respektovat obecné pokyny pro oponenty se omezím pouze na některé z těchto připomínek.
Na str. 8 a 18 je uveden druh volavka bílá *Ardea alba.* O jaký druh se skutečně jedná?
Na str. 9 je uvedena *„Brood reduction theory".* Jaký by měl být český ekvivalent tohoto termínu.
Jak lze rozumět tomu, že siblicida je ovlivněna výzbrojí (str. 10)? Lze v tomto směru uvést nějaké příklady, popř. mezidruhová srovnání?
Co je to nepřímé zabití mláďěte (str. 11)?
Proč mlže být počet vylíhlých mláďat, při kterém lysky opouští hnízdo variabilní (str. 12).
Co je myšleno sledováním vysílačkou (str. 14)? Jak lze tuto metodu studia lépe popsat?
Měl by být vliv srážek na velikost snůšky u ibise skalního (str. 20) podobný jako u ibise bílého a ibise rudého?
Co znamená, že káně Harisova pásla po maldých ibisech (str. 28)?
Název kapitoly 3.2.2.2. (str. 29) považuji za nevhodný – nejedná se o pozorování, ale o zřejmě o soustavný víceletý výzkum.
Proč jsou v tab. 3.1.2. (str. 30) uvedeny jako hnízdní sezona leden a březen téhož roku?
Co je myšleno tvrzením, že volavčík člunozobý je „umístěn na bázi volavkovitých"

(str. 31).

Na str. 38 jsem se setkal s tvrzením, že mláďata mezi sebou „vyjednávají“. Co je tím myšleno?
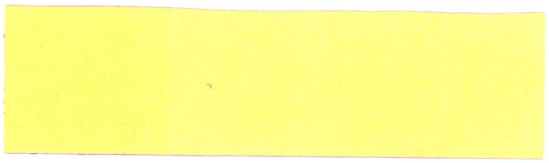
•